

Oroitzapenezko ekintzak eta
biktimen aitortza sustatzen
laguntzeko udalei eskaintzen
zaien agiri informatiboa

Euskal kasuan izandako **bizitzeko eskubidearen aurkako urraketen argazkiak, herriz herri**

Eibar, 1960-2010

(Bigarren edizioa)

2016ko azaroa

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

LEHENDAKARITZA
Bakegintza eta Bizkidetzarako
Idazkaritza Nagusia
Biktimen eta Giza Eskubideen Zuzendaritza

PRESIDENCIA
Secretaría General para la Paz
y la Convivencia
Dirección de Víctimas y Derechos Humanos

Oroitzapenezko ekintzak eta
biktimen aitortza sustatzen
laguntzeko udalei eskaintzen
zaien agiri informatiboa

Euskal kasuan izandako
bizitzeko eskubidearen
aurkako urraketen argazkiak,
herriz herri

Eibar, 1960-2010

Bigarren edizioa

2016ko azaroa

Bakegintza eta Bizikidetzarako Idazkaritza Nagusia
Biktimen eta Giza Eskubideen Zuzendaritza

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

LEHENDAKARITZA
Bakegintza eta Bizikidetzarako
Idazkaritza Nagusia
Biktimen eta Giza Eskubideen Zuzendaritza

PRESIDENCIA
Secretaría General para la Paz
y la Convivencia
Dirección de Víctimas y Derechos Humanos

Aurkibidea

Aurkezpena. 6

Bizitzeko eskubidearen **urraketak**.

1. ETAm, ETA pm eta ETAk bizitzeko eskubidearen aurka egindako urraketak. 9
  2. BVE eta GAEk bizitzeko eskubidearen aurka egindako urraketak. 23
  3. Segurtasun-indarrek bizitzeko eskubidearen aurka egindako urraketak. 27
-

Erabilitako iturri eta zerrendak. 31

Aurkezpena

2015eko irailaren 4an, Eusko Jaurlaritzako Bakegintza eta Bizikidetzarako Idazkaritza Nagusiak jendaurrean aurkeztu zituen “Euskal kasuan izandako bizitzeko eskubidearen aurkako urraketen argazkiak, herriz herri (1960-2010)” izeneko dokumentuak. Guztira, 130 liburuxka dira, beste horrenbeste udalerriri buruzkoak. Ekitaldia egin zen Gogora – Memoriaren, Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Institutuaren egoitzan, Iñigo Urkullu buru zela, eta, han, liburuxka hauek banatu zitzaizkien alkateei.

Erretratu bakoitzak 1960 eta 2010 bitartean herri bakoitzean gertatu diren indarkeriazko heriotzen inguruan dagoen informazioa ematen du; betiere euskal kasuarekin lotuta dauden edo egon daitezkeen heriotzei buruzkoa. Helburua da memoriari buruzko udal-politika sustatzeko informazioa ematea, eta biktimengana eta haien senitartekoengana hurbiltzea. Egia esan, berehalakoan nabaritu zen dokumentu horiek udalen esku utzi izanaren eragina. Izan ere, 2014arekin alderatuta, laukoiztu egin zen 2015eko azaroaren 10ean Memoriaren Eguna ospatu zuten udalen kopurua.

Lehen edizio haren aurkezpenean argi adierazi zenez, bildutako kasuetatik gehienetan, dagoen informazioa bat dator eta nahikoa da. Dena den, kasu batzuei buruz, batez ere hirurogeiko hamarkadan, hirurogeita hamarreko hamarkadan eta laurogeiko hamarkada oso hasita zegoen arte izandakoetan, ez dago nahikoa informaziorik edo bertsio kontraesankorrek eta datu nahasgarriak agertzen dira; horrenbestez, oraindik ezin da azken ondorioa atera. Alde horretatik, beraz, azpimarratu zen lan hori ezin zela behin betiko amaitutzat eman, eta zabalik zegoela osatuz joateko.

Aurkezpena egin zenetik, ekarpen eta kontsulta ugari egin dituzte eraginpekoek, udalek zein herritarrek. Eta ohar horiei esker, asko hobetu da hasierako dokumentua. Hala, hartutako konpromisoa garaiz bete ahal izan da, eta prest da bigarren edizioa: 2016ko azarotik, udalen esku da, eta herritarrek ere eskura dezakete Gogoraren eta Bakegintza eta Bizikidetzako Idazkaritza Nagusiaren weguneetan.

Data horretatik aurrera eta bi webgune horietan, beste informazio-gune bat ireki da, “Aitortutako biktimak” izenburupean: informazio zehatza ematen du lege-arau baten babesean errekonozitu diren biktimei buruz. Terrorismoaren biktimei dagokienez, 1960tik aitortutako kasuak biltzen ditu, biktimei erreparazioa egiteko onartu diren legeak oinarritzat hartuta: 29/2011 Legea, 32/1999 Legea (Estatuko araudia) eta 4/2008 Legea (araudi autonomikoa). Funtzionario publikoek bizitzeko eskubidea urratu dieten biktimei dagokienez, 107/2012 Dekretuak aitortutako kasuak jaso dira, 1960tik 1978ra bitartekoak.

Aitortutako biktima horiez gain, badira aitortzeke dauden biktimak ere. Horietako asko datozen urteotan uztailaren 28ko 12/2016 Legea garatu zain daude: Eusko Legebiltzarrean onartu berri da, Euskal Autonomia Erkidegoan giza eskubideen urraketak jasan dituzten biktimei errekonozimendua eta erreparazioa emateko. Beste kasu batzuk, berriz, ez daude argi ikerketarik egin ez zelako, bertsio kontrajarriak daudelako, urraketak nork edo zergatik egin zituen argi ez dagoelako edo ebazpen judizialaren zain daudelako.

Puntu honetan, beraz, bi datu-baseak elkarren osagarri dira. “Aitortutako biktimak” izeneko gunean, lege baten babesean aitortpena jaso duten biktimei buruzko informazioa biltzen da. *Udal-erretratuak* ez dira biktimei errekonozimendu ofiziala emateko agiri ofizialak, informazioa ematekoak baino. Zerrenda horretan, aitortutako biktimei buruzko informazioa ematen da, batetik, eta prozedura judizial bidez edo lege batek babestutako administrazio-egintza baten bidez aitortpena jaso zain dauden biktimena ere bai, bestetik.

60/147 Ebazpena da nazioarteko zuzenbideak biktimei zuzendutako politikak egiteko duen bitartekorik garrantzitsuen; Nazio Batuen Batzar Nagusiek onartu zuten, 2005ean. Ebazpen horren 9. artikuluan berariaz jasota dago pertsona bat biktimatzat hartuko dela, alde batera utzita kasua judizialki erabat argitu den ala ez. Horrela izan ez balitz, terrorismoaren edo bestelako indarkerien biktimak ezin izango lirateke biktimatzat hartu, baldin eta kasu horiek epaitu edo argitu gabe baleude, eta, ildo horretatik, ezin izango litzateke erreparaziorik egin errekonozimendu-lege batek babestutako administrazio-egintza baten bidez.

Ez dira sartu *Udal Erretratu* hauetan nazioarteko zuzenbidearen estandar horien arabera bizitzeko eskubi-dearen urraketatzat hartu ezin daitezkeen kasuak, gertatutako unean zegoen indarkeria testuinguruarekin lotura zuzena izanik ere. Hor sartzen dira suizidioak, istripuak, indarkeriazko ekintza batean gertatutako heriotzak, polizia-kidegoen artean egindako ustekabeko tiroak...

Oinarri horien gainean, *Udal Erretratuak* egiteko, biktimei buruz argitaratuta dauden zerrenda guztiak aztertu dira: Barne Ministerioak, Nafarroako Gobernuak, Eusko Jaurlaritzak, biktimen elkarteek, komunikabideek zein egile partikularrek egindakoak. Udalerrri bakoitzeko liburuxkan sartu dira hala bere lur-eremuan izan diren biktimak, nola, ekintza bera beste nonbait gertatuta ere, herri horretakoak diren edo bertan bizi diren biktimak.

Bi ataletan egituratu da edukia: lehenengoan, bizitzeko eskubidearen urraketa nahikoa frogatutzat dagoen kasuak jasotzen dira, egileen eta hurrenkera kronologikoaren arabera antolatuta. Bigarrean, berriz, nahikoa argitu ez direla-eta kalifikazio hori behin betiko baietsizat ezin eduki dezaketen kasuak biltzen dira.

EAEko udalek adierazitako behar batetik sortu zen lan hau; izan ere, memoria-ekitaldiak sustatzeko orduan, ez zuten nahikoa informazio udalerrian izandako biktimei buruz. Dokumentu honek tresna erabilgarria izan nahi du udal-arduradunek memoriari buruzko proiektuak egiteko orduan herriko informazio guztia eskura izan dezaten.

Azken batean, iraganean nozitutako terrorismoaren eta indarkeriaren aurrean memoria kritikoa bultzatzeko betebeharrak instituzionalari erantzutea da kontua. Biktimen oroimena bizirik iraunarazteko memoria, eta orainaldian eta etorkizunean giza eskubideekiko behin betiko konpromisoa helarazten duena, bereziki, bizitzeko eskubidearen eta pertsonen duintasunaren errespetuarekiko konpromisoa.

Garrantzitsua da argi izatea memoriaren politika publiko baten helburua ez dela *omenaldiak* egitea. Bi helburu nagusi ditu, eta zentzu sozial eta politiko sakonagoa dute helburu horiek: biktimei dagokienez, gertatutakoa gogoraraztea, jasan zuten bidegabekeria aitortzea, eta haienganako elkartasuna adieraztea beste behin ere, eta, gizarteari dagokionez, berriz, gogoeta kritikoa sustatzea iraganean gertatutakotik berriz ere gertatu behar ez duenaz hausnartzeko, edo, aitzitik, gertatutako horretatik azpimarratu behar denaz hausnartzeko.

Liburuxka hauetako bakoitza berriz ere gertatu behar ez duenaren eta ahaztu behar ez denaren erretratu da. Dokumentuaren izenburuan *erretratua* hitza jasotzen da, erretratuak gizakiaren irudia erakusten duelako; aurpegia, begiak eta espresioa dituelako. Erretratuak pertsona jakin bat irudikatzen du; izen, abizen, familia, lagun, istorio, amets eta proiektuak dituen pertsona jakin bat. Biktimen sufrimendu bidegabekia hezur-mamitzen duten aurpegiaren erretratua duzu dokumentu hau.

Bizitzeko eskubidearen **urraketak**

---

1. **ETAm**, **ETApm** eta **ETAk** bizitzeko eskubidearen aurka egindako urraketak

---

1

Juan Jose Tauste Sanchez

Data: 1979/08/04.

Adina: 26 urte.

Non jaioa: Villacarrillo (Jaen).

Bizilekua: Eibar (Gipuzkoa).

Destinoa: Eibarko Guardia Zibilaren kuartela.

Seme-alabak: Ezkonberria. Emazteak 18 urte zituen.

Lanbidea, kargua, bestelakoak: Guardia zibila.

Egilea: ETAm.

Heriotza-lekua: Auto barruan, Eibarko Txonta kaleko bere etxearen ondoan, kuartelera zihoala.

Prozedura: Su-armaz egindako atentatua. Urdailean, toraxean eta buruan egin zioten tiro.

2

Mario Gonzalez Blasco

Data: 1980/08/02.

Adina: 51 urte.

Non jaioa: Zugaztieta (Trapaga, Bizkaia).

Seme-alabak: Bi seme-alaba.

Lanbidea, kargua, bestelakoak: Gallartako (Bizkaia) Agruminsa enpresako soldatzailea. CCOO sindikatuko kidea zen.

Egilea: ETApn.

Heriotza-lekua: Lanetik ateratzean, lankide batekin batera Land Rover batean etxera zihoala, bahitu egin zuten. Gorpua, zortzi bala-zaurirekin lurrian etzanda, ordu batzuk geroago aurkitu zuen Eibarko Aginaga auzoko bizilagun batek. Gorpuak urte hartako otsailaren 2an BVEk hildako Jesus Zubikarai "Jhisa" ageri zuten prentsa-zatiak zituen bularrean itsatsita.

Prozedura: Bahiketa eta galdeketa. Su-armaz hil zuten.

Datu gehigarriak: 2008ko abenduan, Eibarko Udalak Mario Gonzalezen eta herrian hildako beste biktima batzuen omenezko ekitaldi bat antolatu zuen.

3

Carlos García Fernandez

Data: 1980/10/07.

Adina: 55 urte.

Non jaioa: Astillero (Kantabria).

Bizilekua: Amaña, Eibar (Gipuzkoa), Arnedotik (Errioxa) aldatu berritan.

Seme-alabak: Bost seme-alaba.

Lanbidea, kargua, bestelakoak: Eibarko (Gipuzkoa) estanko baten jabea. Francoren Guardia-ko eta Mugimendu Nazionalako kide ohia. Sindikatu-bitartekaria izan zen Eibarko Orbea enpresan lanean aritu zen garaian.

Egilea: ETAm.

Heriotza-lekua: Eibarko (Gipuzkoa) bere dendan.

Prozedura: Su-armaz egindako atentatua.

4

Jose Alberto Lisalde Ramos

Data: 1980/11/06.

Adina: 27 urte.

Non jaioa: Órgiva (Granada).

Destinoa: Eibarko Polizia Nazionalaren polizia-etxea.

Seme-alabak: Bi seme-alaba.

Lanbidea, kargua, bestelakoak: Polizia Nazionaleko kidea.

Egilea: ETAm.

Heriotza-lekua: Eibarko (Gipuzkoa) Karmengo Ama kalean, bere adiskide ile-apaintzailearekin batera autoan sartzera zihoala.

Prozedura: Su-armaz egindako atentatua.

Datu gehigarriak: Atentatu berean, Sotero Mazo Figueras hil zen. 2006ko abenduaren 21ean, Eibarko Udalak oroitarri bat jarri zuen Udaletxe barruko patioan.

5

Sotero Mazo Figueras

Data: 1980/11/06.

Adina: 35 urte.

Non jaioa: Garganta (Cáceres).

Bizilekua: Ermua (Bizkaia).

Seme-alabak: Bi seme-alaba.

Lanbidea, kargua, bestelakoak: Ile-apaintzailea. Gizonezkoentzako ile-apaindegi baten jabea zen Eibarren.

Egilea: ETAm.

Heriotza-lekua: Eibarko (Gipuzkoa) Karmengo Ama kalean, bere adiskide polizia nazionalarekin batera autoan sartzera zihoala.

Prozedura: Su-armaz egindako atentatua.

Datu gehigarriak: Atentatu berean, Jose Alberto Lisalde Ramos hil zen. 2006ko abenduaren 21ean, Eibarko Udalak oroitari bat jarri zuen Udaletxe barruko patioan.

6

Juan García León

Data: 1980/11/17.

Adina: 21 urte.

Non jaioa: Málaga.

Destinoa: Eibar (Gipuzkoa).

Seme-alabak: Ezkongabea.

Lanbidea, kargua, bestelakoak: Guardia Zibila.

Egilea: ETAm.

Heriotza-lekua: Guardia Zibilaren konboi baten parte zen Land Rover bat gidatzen zuen. Star arma-fabrikatik irtetean, Eibarko Amaña auzoko gasolindegian, metrailatu egin zituzten.

Prozedura: Su-armaz eta granadaz egindako atentatua.

Datu gehigarriak: Beste bi agente zauritu ziren: Juan Baños Lopez eta Gregorio Gonzalez Rolandan. Eibarko Udalak, atentatua gaitzesteko, 24 orduko lanuztea egin zuen.

7

Jose Javier Moreno Castro

Data: 1980/12/11.

Adina: 27 urte.

Non jaioa: Puentes de García Rodríguez (Coruña).

Destinoa: Urte eta erdi zerman Eibarko (Gipuzkoa) Polizia Nazionalaren polizia-etxean.

Seme-alabak: Ezkongabea.

Lanbidea, kargua, bestelakoak: Brigada Politiko eta Sozialeko (BPS) inspektore-ordea.

Egilea: ETAm.

Heriotza-lekua: Eibarko San Agustin kaleko polizia-etxetik gertu, Bidebarrieta kaleko Bikini tabernan eserita zegoela, buruan bi tiro egin zizkioten. Ondoan zuen andregai, baina onik atera zen.

Prozedura: Su-armaz egindako atentatua.

8

Antonio Huegun Agirre

Data: 1982/05/14.

Adina: 42 urte.

Non jaioa: Aia (Gipuzkoa).

Bizilekua: Lasarten, 18 urte zituenetik.

Seme-alabak: Alaba bat eta seme bat.

Lanbidea, kargua, bestelakoak: Taxilaria.

Egilea: ETAm

Heriotza-lekua: Sei tiro jota hilik agertu zen Bilbo-Behobia autopista ondoko bide batean, Eibarko Arratetik hurbil.

Prozedura: Su-armaz egindako atentatua.

Datu gehigarriak: Talde bakar batek ere ez zuen atentatua bere gain hartu atentatua baina Barne Ministerioak ETaren biktima bezala aitortu du.. Gorpua 07:00ak aldera aurkitu zuten, "tamaina handiko paper batean bildurik" (*El País*).

9

Sebastian Aizpiri Leiaristi

Data: 1988/05/25.

Adina: 38 urte.

Non jaioa: Elgoibar (Gipuzkoa).

Bizilekua: Eibar (Gipuzkoa).

Seme-alabak: Ezkongabea.

Lanbidea, kargua, bestelakoak: Eibarko Txaltxa jatetxearen eta Elgoibarko harategi baten jabea zen.

Egilea: ETA.

Heriotza-lekua: Labaderokuan, Eibarko Arrate hotelaren ondoan. Momentuan bertan hil zen.

Prozedura: Su-armaz egindako atentatua.

Datu gehigarriak: Aizpiriren hilketak, Francisco Javier Zabaleta Aizpitarterenak bezala (1988/06/06) Elgoibarren, mobilizazio ugari eragin zituen Eibarren.

10

Jose Antonio Barrado Recio

Data: 1988/12/18.

Adina: 30 urte.

Non jaioa: Madroñera (Cáceres).

Destinoa: Eibarko (Gipuzkoa) kuartela.

Seme-alabak: Hiru seme-alaba.

Lanbidea, kargua, bestelakoak: Polizia Nazionalaren kaboa.

Egilea: ETA.

Heriotza-lekua: Ipurua futbol-zelaitik gertu, gaur egun Eroski den eta orduan Gisasola enpresa zenaren ondoan, Poliziaren konboi bat igarotzen ari zela, bonba-auto bat leherrarazi zuten.

Prozedura: Bonba-auto bat leherrarazita.

Datu gehigarriak: Beste lau zauritu izan ziren: Arrateko parroko sakristaua, Jose Aldaolea (bertsioak ez datoz bat: batzuen arabera, eztagandaren ondorioz zauritu zen; beste batzuen arabera, ondoren izandako tiroketan), eta hiru polizia, Francisco de la Mata Garcia, Miguel Ruiz Ruiz eta Francisco Zaragoza Lluch. Larritasunik gabe zauritu ziren Maria de los Angeles Martinez Muñoz, Candido Mangas Martin eta Juan Carlos Gonzalez Muñoz, bai eta Angel Lozano de Priego polizia ere. Eztanda "itzela" izan zen, eta inguruko fabrika ugari kaltetu zituen; tartean, Sigma eta Gisasola enpresak (*El País*, 1988/12/19). Eguberri-egunean, gaitzespen-manifestazio bat antolatu zuen Eibarko Udalak.

11

Jose Aldaolea Abaitua

Atentatuaren data: 1988/12/18.

Adina: 77 urte (70 urte eta 73 urte ote zituen ere aipatzen dute beste iturri batzuek).

Bizilekua: Eibar (Gipuzkoa).

Lanbidea, kargua, bestelakoak: Eibarko Arrate auzoko parrokiako sakristaua.

Egilea: ETA

Prozedura: Galdakaoko ospitalean ingresatu zuten zauri larriekin Guardia Zibilaren konboi baten aurka ETAk egindako atentatu baten ondorioz. Baina ez da argia zaurien zergatia: batzuentzat auto-bonbaren leherketak harrapatu zuen eta besteren batek dio "atentatuaren osteko polizien eta terroristen arteko tiroketaren biktima izan zela" (*Libertad Digital*).

Datu gehigarriak: *La derrota de ETA* liburuak atentatuan zauritutako pertsona gisa aurkezten du. AVT eta Covitek ere ez dute hildakoen zerrendan sartzen. Bat egiten du Fundación de Víctimas del Terrorismo-k eta Arartekoaren 2009ko txostenak, nahiz eta data gaizki jaso zuten. Hala ere, bere heriotza data 1990an atentatu egileen aurka egindako epaiketaren ondorengo da. Datu hori berresten da *Mapa del Olvido: El mapa de los Asesinatos de ETA* liburuan ere. Hartan esaten denez, "ez dakigu noiz hil zen ez eta bere heriotza atentatuak utzitako ondorioek eragina izan zen ere". Eibarren 2008ko abenduaren 21ean egin zen omenaldian "indarkeria terroristak kaltetutakoen" artean sartu zuten eta Barne Ministerioak biktima gisa onartua du bere zerrendan.

12

Miguel Angel Blanco Garrido

Bahiketaren data: 1997/07/10.

Gorpu agertu zen data: 1997/07/12.

Heriotza-data: 1997/07/13.

Adina: 29 urte.

Non jaioa: Ermua (Bizkaia).

Seme-alabak: Ezkongabea.

Lanbidea, kargua, bestelakoak: PPko zinegotzia Ermuko Udalean. Enpresa Zientzian lizentziatua. Eibarko Eman Consulting enpresako langilea zen. 1995ean, PPko Nuevas Generacionesen afiliatu zen.

Egilea: ETA.

Heriotza-lekua: Eibarren bahitu eta bi egunera, ehiztari batzuek aurkitu zuten Lasarte-Oriako eremu batean, Txartel hotelaren eta Kotxeras auzoaren artean, buruan bi tiro eta eskuak bizkarrean loturik zituela. Egoera kritikoan eraman zuten Donostia Ospitalera, eta hantxe hil zen, uztaillaren 13an, goizaldeko 04:30ean.

Prozedura: Bahiketa eta su-armen bidezko hilketa.

Datu gehigarriak: ETAk ultimatum bat eman zion Espainiako Gobernuari: uztaillaren 12a baino lehen euskal presoak Euskal Herriko espetxeetara ekartzeko, bestela zinegotzi gaztea hilko zuela eta. ETAk ezarritako epemuga igaro eta berrogeita hamar minutura, Miguel Ángel Blanco oso larri zaurituta agertu zen Lasarte-Orian. Blancoaren bahiketak eta heriotzak gaitzespen-mugimendu itzela eragin zuten: lehenbizi, zinegotziaren askatasuna eskatzeko; gero, hilketa gaitzesteko eta etxekoei elkartasuna adierazteko. Manifestazio asko egin ziren. Kontzentrazioak egin ziren HBren egoitzen aurrean. Gertaera hauen ondorioz sortu ziren Manos Blancas eta Ermuko Foroa.

Bizitzeko eskubidearen **urraketak**

---

2. **BVE** eta **GAE**k bizitzeko eskubidearen aurka egindako urraketak

---

1

Jesus Mari Zubikarai Badiola

Data: 1980/02/02.

Adina: 22 urte.

Non jaioa: Ondarroa (Bizkaia).

Seme-alabak: Ez zuen seme-alabarik.

Lanbidea, kargua, bestelakoak: EIAko kidea eta EEko jarraitzailea. Basauriko espetxean preso eduki zuten, ETApn-ko kide izatea egotzita.

Egilea: Gertakaria beren gain hartu zuten Batallón Vasco Españoleko (BVE) Jose Maria Arrizabalaga komandoak eta Grupo Antiterrorista ETA (GAE) taldeak.

Heriotza-lekua: Ondarroan bahitu zuten, eta gorpua bederatzi tiro zituela agertu zen Eibarko Aginaga auzoan, Ixuako portura daraman bide batean.

Prozedura: Bahiketa. Su-armaz hil zuten.

2

Esperanza Arana Lopez

Data: 1980/11/14.

Adina: 32 urte.

Non jaioa: Eibar (Gipuzkoa).

Bizilekua: Caracas (Venezuela). Aurretik, senar-emazteak Oñatin bizi izan ziren.

Seme-alabak: Ez zuen seme-alabarik.

Lanbidea, kargua, bestelakoak: Venezuelako Euskal Preso eta Iheslariei Laguntzeko Batzordearen sortzaileetako bat. Abertzalea izan arren, ez zuen afiliazio politikorik.

Egilea: Batallón Vasco Español (BVE).

Heriotza-lekua: Caracasko (Venezuela) Kale Nagusian, Niagara etxeko seigarren solairuko bere apartamentuan.

Prozedura: Su-armaz egindako atentatua.

Datu gehigarriak: Jokin Alonso Etxeberria senarra ere atentatu berean hil zen. Martxoan, "inkontrolatu" batzuek haien kide baten etxearen aurka tiro egin zuten. Erasoak kalte materialak baizik ez zituen eragin.

3

Jokin Alonso Etxeberria

Data: 1980/11/14.

Adina: 31 urte.

Non jaioa: Eibar (Gipuzkoa).

Bizilekua: Lan-kontuengatik Caracasen (Venezuela) bizi zen. Aurretik, senar-emazteak Oñatin bizi izan ziren.

Seme-alabak: Ez zuen seme-alabarik.

Lanbidea, kargua, bestelakoak: Industria-ingeniaria. UNEDen Filosofia ikasia. Oñatiko koope-
ratiba batean egin zuen lan. Venezuelako Euskal Preso eta Iheslariei Laguntzeko Batzordearen
sortzaileetako bat. *Iritzi* aldizkariko erredaktorea. Ez zuen afiliazio politikorik.

Egilea: Batallón Vasco Español (BVE).

Heriotza-lekua: Caracasko (Venezuela) Kale Nagusian, Niagara etxeko seigarren solairuko
bere apartamentuan.

Prozedura: Su-armaz egindako atentatua.

Datu gehigarriak: Esperanza Arana López emaztea ere atentatu berean hil zen. Martxoan, "in-
kontrolatu" batzuek haien kide baten etxearen aurka tiro egin zuten. Erasoak kalte materialak
baizik ez zituen eragin.

Bizitzeko
eskubidearen
urraketak

---

3. Segurtasun-indarrek
bizitzeko eskubidearen aurka
egindako urraketak

1

Roberto Perez Jauregi

Atentatuaren data: 1970/12/04.

Heriotza-data: 1970/12/08.

Adina: 21 urte.

Non jaioa: Eibar (Gipuzkoa).

Seme-alabak: Ez zuen seme-alabarik.

Lanbidea, kargua, bestelakoak: PCE(i)ko (Espainiako Nazioarteko Alderdi Komunista) kidea.

Egilea: Polizia Nazionala.

Heriotza-lekua: Donostiako ospitalean hil zen, lau egun lehenago, Burgosko gerra-kontseilua-
ren aurka protestatzeko Eibarren egin zen manifestazio batean, polizia batek tiroz oso larri zau-
ritu ondoren.

Prozedura: Su-armaz tiro egin zioten oso gertutik.

Datu gehigarriak: Tiroen egilea kale-jantzian zihoan, eta gero, graduaziorik gabe eta Valladolidera
bidali zuten (*Deia*, 2009/12/06). Greba orokorraren bigarren eguna zen. Dilijentziak irekiak dau-
de 13/71 sumarioan (Coruñaako artxiboa). Eusko Jaurlaritzaren aitortza jaso du, ekainaren 12ko
107/2012 Dekretuaren bidez.

2

Alberto Soliño Mazachs

Data: 1976/06/12.

Adina: 32 urte.

Non jaioa: Bouzas (Vigo, Pontevedra).

Bizilekua: Pasaia (Gipuzkoa).

Seme-alabak: Hiru seme-alaba.

Lanbidea, kargua, bestelakoak: Musikaria, bateria jotzen zuen. Elektrotresna-denda baten jabeakidea.

Egilea: Kale-jantzian zihoan guardia zibil bat.

Heriotza-lekua: Eibarko (Gipuzkoa) aparkaleku batean, Jai Alai diskotekan egin zen musika-jaialdi batean parte hartu ondoren.

Prozedura: Armaren ipurdiarekin jo zuten, eta gero, tiro egin zioten urdailean.

Datu gehigarriak: Familiari ez zioten eskela jartzen utzi. Eusko Jaurlaritzaren aitortza jaso du, ekainaren 12ko 107/2012 Dekretuaren bidez.

Erabilitako iturri eta zerrendak

- ABC: *ABC Especiales, Todas las víctimas del terror*, www.abc.es/especiales/eta/victimas
- Alonso, Rogelio, Florencio Domínguez y Marcos García Rey, *Vidas rotas. Historia de los hombres, mujeres y niños víctimas de ETA*, Espasa, Madril, 2010.
- Arartekoa: *Euskadin terrorismoaren biktimei erakundeek emandako arreta*, Eusko Legebiltzarrari egindako txosten berezia, 2009ko ekaina.
- Argituz (Giza Eskubideen Aldeko Elkarte), www.argituz.org
- Arovite, Valentin de Foronda Gizarte Historiarako Institutua (UPV-EHU). www.arovite.com/bases-de-datos/
- AVT (Terrorismoaren Biktimen Elkarte). www.avt.org
- Barne Ministerioa. www.interior.gob.es/
- Calleja, Jose Maria; Sanchez-Cuenca, Ignacio: *La derrota de ETA. De la primera a la última víctima*, Adhara, Madril, 2006.
- Covite (Euskal Herriko Terrorismoaren Biktimen Elkarte). www.covite.org
- Egin: *Anuarios 1977-1982 eta Anuarios 1982-1997*.
- El Correo. <http://especiales.elcorreo.com/2006/eta/index.html>
- El País: *Las Víctimas*. www.elpais.com/especial/eta/victimas.html
- Euskal Memoria Fundazioa: *Datu-basea*. www.euskalmemoria.com
- Eusko Jaurlaritza. www.lehendakaritza.ejgv.euskadi.net/r48-subpaz/es/
- Fernando Buesa Blanco Fundazioa (dokumenta- zio- eta ikerketa-zentroa). www.fundacionfernandobuesa.com
- Fonseca, Carlos (koord.). 1960. eta 2014. *urteen artean hildakoak eragindako erakunde terroristen atentatuen auzibideari buruzko txostena. Euskal kasua*. Bakegintza eta Bizikidetzarako Idazkaritza Nagusiaren enkarguz egina. Eusko Jaurlaritza. 2014ko abendua.
- Giza Eskubideen Zuzendaritza: *Motibazio politikoko indarkeria-egoeran gertatutako giza eskubideen urraketan eta sufrimendu bidegabeen biktimei buruzko txostena*, Gasteiz, Eusko Jaurlaritza, 2008. www.lehendakaritza.ejgv.euskadi.net/r48-subpaz/es
- Juan March Fundazioa. Espainiako trantsizioari buruzko Linz artxiboa. CEACS. www.march.es/ceacs/biblioteca/proyectos/Linz/

- Lazkaoko Beneditarren Fundazioaren Dokumentaziounea. www.lbfundazioa.org
- Libertad Digital: *In Memoriam: No olvidar lo inolvidable*. www.blogs.libertaddigital.com/in-memoriam/
- Marrodan, Javier; Araluce, Gonzalo; Garcia de Leaniz, Rocio; Jimenez, Maria: *Relatos de plomo. Historia del terrorismo en Navarra 1960-86*, Iruñea, Nafarroako Gobernua, 2013.
- Nuñez, Luis (koord.): *Euskal Herria y la Libertad* (8 lib.), Tafalla, Txalaparta, 1993.
- Pulgar Gutierrez, Belen: *Víctimas del Terrorismo: 1968-2004*, Madril, Dykinson, 2004.
- Terrorismoaren Biktimen Fundazioa. www.fundacionvt.org
- Terrorismoaren Biktimen Fundazioa: *Asesinatos de ETA en Álava*. www.alava.net
- Terrorismoaren Biktimei Laguntzeko Zuzendaritza: *Kontrolatu gabeko taldeen, eskuin muturreko taldeen eta GALen terrorismoak eragindako biktimei buruzko txostena*, Gasteiz, Eusko Jaurlaritza, 2008. www.interior.ejgv.euskadi.net/r42440/es/contenidos/informacion/informacion_documentos_interes/es_document/adjuntos/informe%20final.pdf
- Vasco Press Agentzia: "Crónica de documentación y actualidad", 1.176. alea, 2004ko abuztua.
- Zenbait egunkari: *ABC, Berria, Deia, Diario de Noticias, Egin, El Correo, El Diario Vasco, El Mundo, El País, Euskaldunon Egunkaria, Gara, Hitza, La Razón, La Vanguardia, Noticias de Álava, Noticias de Gipuzkoa*.